

**ECUILIBRUL – de Mihai
Eminescu [22 aprilie-4 mai și
29 aprilie-11 mai 1870]**

În fine, ceea ce am zis noi s-a împlinit. Cehii cer autonomia țării lor; galițienii, tirolezii, triestienii cer aceeași esență sub alte forme; ba chiar organul jidanilor unguriți, „Pester Lloyd”, are inspirațiunea de a recomanda guvernului austriac o deplină îndreptățire a naționalităților. Adecă, cu astuția ce li e proprie, vor a localiza reforma Austriei și uită intenționat că este și o Transilvanie care cere aceeași autonomie pre care o cere Boemia ori Galiția. Opiniunea publică a Austriei s-a pronunțat pentru căderea constituțiunei, pentru răsturnarea completă a dualismului, care nu are nici o rațiune de a fi. Dacă suveranul s-ar învoi să-și cercuie fruntea cu coroana Boemiei, el ar trebui prin consecință să reprimească autonomia marelui principat al Transilvaniei.

Afară de ceea ce crează arbitraritatea omului nu există nimica în lume ce n-ar trebui să fie cum e. Cauza acestei trebuințe e rațiunea lui de a fi, și aceasta trebuie să fie neapărat o rațiune, nu o combinațiune răutăcioasă ori esaltată, ci un rezultat neapărat, neînlăturabil al unei cauze anterioare, asemenea cum din calculul cert a două cifre certe iese un rezultat neapărat, ce nu se poate schimba fără amestecarea unui element arbitrarior ori nerațiunal. Acest element arbitrarior, nerațiunal și de aceea barbar e asemenea sabiei lui Brennus din cumpăna cu aur.

Să vedem rațiunea de a fi a dualismului. Sunt cauze ce au trebuit să-l producă sau această formă e numai o ficțiune diplomatică, o variantă a eternului ”divide et impera”, o formă arbitrarie care să nu. rezulte din ideea ce naturalmente o conține în sine materialul ei – popoarele.

Condițiunea de viață a unei legi, garanția stabilității sale e ca ea să fie un rezultat, o expresiune fidelă a trebuințelor unui popor și tocmai de aceea dreptul de a formula acele trebuințe în articole și paragrafe este, după spiritul timpului nostru, al popoarelor. Un popor – oricum ar fi el – are dreptul de a-și legiuiri trebuințele și tranzacțiunile ce

rezultă neapărat din acele trebuințe, reciprocitatea relațiilor sale; într-un cuvânt: legile unui popor, drepturile sale nu pot purcede decât din el însuși. Alt element, străin, esențial, diferit de al lui, nu-i poate impune nimica; și dacă-i impune, atuncia e numai prin superioritatea demnă de recunoscut a individualității sale, cum, d.es., au impus francezii românilor. E o influință pacinică, pre carea cel pasiv o primește cu bucurie, cu desprețul său propriu, fără de a judeca cumcă din asta poate să nască nenorocire pentru el.

Al doilea mod de a impune e acela de a face din principie transcendente, din credințe ale omenirii, mijloace pentru scopuri de o altă natură. Astfel preoțimea evului mediu esplica evangheliul astfel încât făcea ca popoarele să îngenunche și sub jugul unui rege rău; astfel credința cea adâncă către unitatea Austriei și către tron a fost cauza indirectă, deși principală, care i-a făcut pre români să primească tăcînd, cu o rezistență mai mult pasivă, umilirea dualismului.

Al treilea mod e cel mai simplu, deși cel mai greu și mai nedrept. Ți-arogi cu insolență drepturile altuia și te susții în proprietatea lor prin puterea brută, proprie ori străină.

Să cercetăm aceste trei puncte, unul după altul, și să vedem dacă vreunul din ele poate fi rațiunea atitudinii escepțiunale a ungurilor din Austria, atitudine ce li dă în mână domnia asupra unor națiuni esențial diferite de a lor, tot așa de mari la număr și nu mai înapoiate în cultură. Întâia rațiune prin care un popor poate egemoniza pre altul e superioritatea morală.

Măsurariul civilizațiunii unui popor în ziua de azi e: o limbă sonoră și aptă de a esprima prin sunete – noțiuni, prin șir și accent logic – cugete, prin accent etic – simțăminte. Modul de a înșira în fraze noțiuni după noțiuni, o caracteristică mai abstractă ori mai concretă a noțiunilor în sine, toate astea,

dacă limba e să fie națională, sunt ale limbei, căci de nu va fi așa, e prea lesne ca un om să vorbească nemțește, d.es., cu material de vorbă unguresc. Afară de aceea, civilizațiunea unui popor constă cu deosebire în dezvoltarea acelor aplecări umane în genere cari sunt neapărate tuturor oamenilor, fie aceștia mari ori mici, săraci ori bogați, acele principie cari trebuie să constituie fundamentul, directiva a toată viața și a toată activitatea omenească. Cu cât aceste cunoștințe și principie cari să li fie tuturor comune sunt mai dezvoltate, cu atâta poporul respectiv e mai civilizat. Căci clasa inteligentă numai nu constituie civilizațiunea, carea e și trebuie să fie comună tuturor păturelor populațiunei. Sunt popoare ce posed o respectabilă inteligență naltă, fără de a fi ele civilizate; sunt altele cari, fără inteligență naltă, întrunesc toate condițiunile civilizațiunei. Științele (afară de ceea ce e domeniu public) trebuie să prezinte lucruri proprie ale națiunei, prin care ea ar fi contribuit la luminarea și înaintarea omenirei; artile și literatura frumoasă trebuie să fie oglinzi de aur ale realității în carea se mișcă poporul, o coardă nouă, originală, proprie pre bina cea mare a lumii. Legislațiunea trebuie să fie aplicarea celei mai înaintate idee de drept pusă în raport cu trebuințele poporului, astfel însă încât esplicarea ori aplicarea drepturilor prin lege să nu contrazică spiritului acelora. Industria trebuie să fie a națiunei aceleia și păzită de concurență; iar purtătoriul ei, comerțul, s-o schimbe pre aur, dar aurul, punga ce hrănește pre industriaș și îmbracă pre agricultor, trebuie asemenea să fie în mânele aceleiași națiuni. Declarăm a înțelege, deși nu concedem, ca cineva să fie aservit vrunei națiuni viguroase ce te supune cu puterea brută, ori unei alteia, ce te orbește cu lustrul civilizațiunei sale. Dar să fim servitorii... cui? Celei mai decăzute populace din Europa, a cărei vanitate și lăudăroșie nu e decât o lungă și scârboasă don-quixotiadă. Căci ce au acești oameni ca să ne superiorize? Au ei ceva ce noi nu avem? Au ei limbă? Au științe? Au arti? Au legislațiune? Au industrie? Au comerț? – Ce au?

Limba? ar trebui să li fie rușine de ea. Sunetele îngrozesc piatra; construcțiunea, modul de a înșira cugetările, de a abstrage noțiunile, tropii, cu un cuvânt spiritul infiltrat acestui material grunzuros, sterp, hodorogit, e o copie a spiritului limbei germane. Ei vorbesc germănește cu material de vorbă unguresc.

Științele? Ce au descoperit ei nou în științe? Prin ce au contribuit ei la înaintarea omenirii? Istoria civilizațiunei a înregistrat numai o nulă.

Legislațiune? Drepturi și legi sunt într-o eternă contrazicere. E o compilațiune răutăcioasă și nerumegată a principiilor celor mai contradictorie, principie care se esclud unul pre altul. Alături cu o constituțiune nedreaptă și parțială, liberală însă pentru unguri, găsești legi din evul mediu mai barbare decât barbaria.

Arte și literatură? O traducțiune rea din limba germană, și știe toată lumea cât de rea poate să fie o traducțiune. Industria? Germană. Comerțul? În mâna evreilor.

Va să zică nu au nimica acești oameni prin ce să ne superiorize pre noi românii, și vom arăta numaidecât cum nici nu pot avea, neci nu pot constitui o putere morală oarecare. Nu e pre lume o singură inteligență care să fie o mai rea espresiune a poporului ci de cât cea maghiară. Să ne silim puțin a analiza spiritul, – nu al poporului maghiar, pre care din inteligența lui nu-l vom putea cunoaște niciodată, – ci al acestei coterie care-l guvernă, guvernându-ne totodată și pre noi prin o ficțiune diplomatică. Ieșită din niște școli mizerabile, a căror singură țință e propagarea minciunei, în care n-au învățat nimic alta decât fanatismul, primind o educațiune care avea de principiu de a stinge tot ce în suflet e curat, uman, nobil, pur, s-au infiltrat în capetele unei generațiuni june și de aceea docile niște principie sistematice, în flagrantă contradicțiune cu tot ce era mai nobil în spiritul secolului nostru. Astfel, acești oameni au

devenit transcendentali. Aceste principie sistematice ale lor, scoase deductiv din o istorie falsificată, escamotate din concepțiunea esagerată a națiunei lor, din noțiunea falsificată a dreptului, – ce puteau fi ele decât pure minciune! În viața publică însă ei judecă consecuent pre baza acelor principie minciunoase; de aceea nu ne poate prinde mirarea dacă toate consecințele ce le trag din principie falsificate nu sunt, nu pot fi, decât iarăși false. Nu trebuie dar să ne mirăm dacă ei aplică principiile cele mai mari din viața publică a popoarelor astfel cum le aplică; pentru că ei le-au înțeles pre dos, pentru că țesătura falselor noțiuni fundamentale i-au făcut incapabili de a cugeta drept. Cine nu știe acuzațiunea ce ni se face nouă românilor pentru că solicităm pentru noi ceea ce ei au solicitat pentru dâșii? Ce întoarsă, ce minunată trebuie să fie acea glavă care face altuia o crimă din ceea ce el pentru sineși croiește o virtute! Tot ce constituie viața lor internă e o minciună. De ce să ne mirăm dacă alegerea la ei înseamnă beție, bătaie și omor? Să nu ne mirăm dacă toate noțiunile au cu totul altă semnificare pentru că sunt privite prin o prismă sufletească ce falsifică totul. Asemenea cum nu te poți înțelege cu un om a cărui limbă și noțiuni diferă astfel de ale tale încât el rămâne pentru tine netraductibil, căci tu nu ai noțiunile ce le are el, cum el nu le are pre ale tale: – tocmai așa nu te poți înțelege cu inteligența maghiară. Împăcare sau tranzacțiune nu se încap aicea, căci divergența noțiunilor fundamentale și a principiilor sistematice condiționează o eternă divergință a deducțiunilor din ele. Va să zică aicea nu se încap acest mijloc dulce și pacific, care va fi etern neînțeles. Tu-i spui că națiunea română vrea cutare și cutare lucru, el [î]ți răspunde că națiunea română nici nu există. Apoi înțelege-te cu un astfel de om! Noi românii nu putem înainta decât cu desconsiderarea totală a acestor oameni transcendentali, cu cari ne-a lipit un ucaz al tronului și de cari un decret drept ne poate tot așa de bine dezlipi. Vina în fine nu e a lor, pentru că generațiunea ca atare nu are vina falsei direcțiuni a spiritului său. Vina acestei direcțiuni o

au descreierații lor de magnați, a căror vanitate i făcea să creadă cumcă în această țară, ce e mai mult a noastră decât a lor, ei vor putea maghiariza până și pietrele. Magnați cari și-ncepeau viața cu scrieri fanatice și esaltate, spre a o sfârși în vreo casă de nebuni ori în drojdiele vițielor beției și ale desfrânării; copii bătrâni ce pătează părul lor cel alb cu tot ce e mai degradat, mai obscen, mai teluric în această natură ce-i zic omenească.

Să ne uităm deplin sub zdreanța de purpură ce o pun ei pre profunda lor mizerie și să vedem cum faptele concrete izbesc în față acele abstracțiuni statistice ce ei le prezintă lumii și cum toată viața lor publică e o parodie. – Cele șasesprezece milioane de unguri cu care înșeală Europa sunt o minciună. Și cine nu-și aduce aminte cum au schimbat numele indivizilor din districte întregi, încât bieții locuitori nemțești nu știau în urmă cum îi cheamă. Astfel, cu aparența, cu numele maghiar, ei vor să mintă ființa germană ori română. Din fericire încercarea, pre lângă aceea că e perfidă, apoi e și eminamente vană. Acești oameni ei înșii, cu statul lor, cu parlamentul lor, cu ministeriul lor nu sunt decât o minciună, o ficțiune.- D. es. e acest ministeriu îndreptățit de a fi ministeriul poporului românesc? Nimica mai puțin decât asta, căci îndreptățirea trebuie să porceadă de la poporul românesc ca atare; și acel popor neci a fost întrebăat măcar la noua reformă a lucrurilor. E acest parlament expresiunea poporului românesc? Nu... neci expresiunea celui maghiar măcar; căci atuncea am trebui să uităm bătaiele și omorurile la alegeri, influințările meschine ale guvernului și ale coruptei sale partide, starea excepțională a Transilvaniei, punerea sub acuzațiune a candidaților opozițiunali ori de altă naționalitate, intimidarea poporului prin amenințări, toate acestea am trebui să le uităm pentru a putea zice cumcă această minciună ce se numește parlamentul Ungariei e o expresiune a popoarelor. Și-apoi câte mijloace nu vor găsi acei oameni cari țin punga țării în mână pentru ca să influințeze și să corupă și mai mult? La ce-și votează ei oare

fonduri de dispozițiune?

Ungurii nu sunt superiori în nimica națiunilor cu cari locuiesc la un loc; și acest palat de spume mincinoase cu care au înșelat Europa e, de aproape privit, forma ridicolă a unor pretențiuni ridicole. Kant numește ridicolul risipirea spontanee a unei așteptări mari într-o nimica întreagă, adică: parturiunt montes, nascitur ridiculus mus. Și cu toate acestea, ăst ridicol e trist în sine; ceea ce dovedește că definițiunea filozofului german are multe contra sa. E trist de a vedea în inima Europei o națiune ce se află încă în evul-mediu cuprinsă de o febrilă epidemie spirituală, o națiune mică la număr și fantastică în aspirațiuni căreia o apucătură politică i-a dat neînțelepțește supremația asupra unor națiuni tot așa de mari la număr și în nimica mai înapoiate. Ficțiunea trebuie redusă la valoarea ei proprie și trebuie risipită această valoare nominală, care uimește și care cu toate astea ascunde în sine cel mai infamant faliment.

Să trecem la punctul al doilea: la ideea etică care a dominat poporul nostru când a primit tăcînd o reformă ce el o ura din suflet. Nu cred să fie vreun ungur chiar care să aibă bunomia de a crede cumcă în legile și măsurile lor ne obligă creațiunile unor creieri turburi ungurești, ori semnătura cutărui om al lui Dumnezeu care se intitulează, cu cale ori fără cale, ministru. Pre noi ne obligă pur și simplu semnătura suveranului nostru. Suveranul reprezintă unitatea de stat austriac, și pentru noi el e personificarea națiunei române. Noi suntem amici ai unității Austriei și tronul va găsi în noi totdeauna apărători sinceri, deși legi pre cari nu ni le-am făcut noi înșine nu ne obligă.

Ele sunt făcute în flagrantă contradicțiune cu convingerea noastră, fără consimțământul nostru, căci am refuzat de a discuta ori de a vota legi care a priori erau false și nedrepte. Cumcă noi am crezut a trebui să ne supunem deocamdată acestor legi, din rațiunea de mai sus, e o măsură pre care oamenii de bine ne-o aprobă; cumcă însă nu trebuie să

cerem ameliorarea acestor legi e și mai sigur, pentru că ne punem pre un teren fals și recunoaștem legalitatea existenței lor, când ele a priori prin abținerea noastră sunt nelegitimate în sine, în esență, și legitimate numai în formă prin semnătura Domnitorului pre care noi trebuie s-o respectăm până când respectăm unitatea Austriei. Se zice că să cerem de la unguri cutare ori cutare lucru, – iată iar terenul cel fals. Cum pot ei fi competenți de a ni dăruir lucruri pre cari domnul [le] dăruiește servului? Suntem noi servii lor? Drepturile se dăruiesc? Sau sunt acești reprezentanți din Dietă reprezentanți fideli ai națiunilor? Dar toată lumea știe că ungurii chiar în Ungaria proprie sunt în minoritate și că numai prin influințări materiale la alegeri o au putut improviza acea adunătură ce se pretinde Adunare. Noi nu ne putem pune în relațiune de domn și aservit, neci putem intra în tranzacțiuni cu oameni cari pentru noi nu sunt competenți neci de a da, neci de a lua ceva, decât doar prin puterea brută ce le-o pune la dispozițiune imperiul, nu însă prin esența dreptului. Puterea esecutivă trebuie să fie pentru noi aceea ce aplică asupra noastră legi ce ni le-am făcut noi; iar nu aceea carea ni impune legi străine și căreia nu știm ce nume să-i dăm. Și apoi tranzacțiuni cu astfel de oameni, cari în faptă n-au ei înșii nimica, a căror existență e iluzorie, nu prezintă neci o garanție de durată, ba încă te compromiți pactând cu ei asupra unor lucruri cari nu sunt ale lor. Atitudinea națiunei române e anormală, asemenea unui organ ce încetează de a funcționa. Funcțiunea lui e în el, în destinațiunea lui, și numai o împregiurare arbitrarie poate să i-o oprească. Asemenea și noi românii. Drepturile și legile ce au de-a ne guverna pre noi ni-s imanente nouă, căci sunt imanente trebuințelor noastre, vieții noastre, noi nu avem a le cere decât de la noi înșine. Aceea, cumcă ni, se oprește esercițiul lor nu schimbă nimica din ființă.

Să cercetăm mai de aproape rațiunea semnăturii și dacă ea poate însemna ori obliga mai mult decât sigiliul pre o sentință, care nu oprește ca sentința să fie nedreaptă. Să

vedem care e rolul normal al domnitorului și al sancțiunii și dacă acestora amândouă li e permis de a fi în contradicțiune cu voințele, singure valabili, ale popoarelor ca atari. Nouă ni se pare că pentru fiecare popor dreptul și legislațiunea purced de la el, el și le crează când și cum i trebuiesc, astfel încât, într-o normală stare de lucruri, sancțiunea e o formalitate care n-ar trebui să oblige dacă nu obligă sensul celor sancționate. Vom proba că e așa. Pentru ca un lucru să existe trebuie să se întrunească mai multe condițiuni. Astfel, legea rezultă din trebuința poporului, din voința lui și din legiuirea liberă, neintimidată, a acelei voințe. Este sancțiunea, acuma, o condițiune de existență a unei legi ori nu? După noi, nu – cel puțin putem constata că legal poate rezista poporul voinței domnitorului, domnitorul voinței poporului, ba. Va să zică, sancțiunea nu e condițiunea de existență a unei legi, ci numai formalitatea cu care acea lege se inaugură. Sancțiunea e un simbol, precum domnitoriul însuși e asemenea un simbol, e personificarea fiecăreia din națiuni, vârful întâmplărilor istorice, titlul ce se pune pre o carte; acel titlu nu poate fi o contrazicere a celor cuprinse în carte. În Austria însă sancțiunea are un înțeles grav; căci ea sântește și dă concursul brut dominării nedrepte a unui popor asupra celuilalt, neegalității naționale, înădușirii unuia prin celălalt, – și individele din popoare, deși nu recunosc în conștiința lor acele legi, deși nu iau parte la legiferarea lor, la dezbaterea "asupra-le fără ei", totuși prin acea semnătură, care reprezintă o idee seculară, ei sunt obligați cu corpul, deși nu cu sufletul. Va să zică, în simbol chiar ne obligă iarăși ideea seculară a simbolului, nu sunetele ce-l compun, sunetele unui nume sau ale unui rang. Îndată ce nu vom mai crede în idee, în unitatea Austriei, simbolul ideei: dinastia, pentru noi nu mai există. Ideea asta însă până azi a fost o credință, o religione, a românului. Ideea asta însă trebuie să se conformeze cu trebuințele popoarelor tuturor, ea să trăiască în toate, toate să trăiască în ea, deși fiecare în concentrațiunea sa proprie. Ea să fie comună tuturor popoarelor, cum o religione poate fi comună mai multor

individe fără ca de aceea individele să nu aibă fiecare interesele sale propriie. Astfel federațiunea garantează pre de-o parte dezvoltarea proprie a fiecăruia din popoare, pre de alta e gagiul cel mai sigur al unității Austriei. Repetăm că simbolul nu-și poate disprețui ideea ce o conține, căci apoi e redus la valoarea unui simplu semn mort și fără înțeles. Simbolul nu ne poate obliga decât până când ne mai obligă ideea; dea Dumnezeu și prevederea celor mari ca să nu ni devină odioasă. Ideea – pretinde ea neapărat dualismul, ori dualismul nu e decât un abuz cu credințele noastre seculare?

Nu, unitatea Austriei nu cere existența unei Ungari[e] cum este ca astăzi; Ungaria cum este nu e condițiune a Austriei. Noi am putea uza de drepturile noastre prin propria noastră inițiativă, am putea proclama autonomia Transilvaniei fără ca prin asta să periclităm unitatea Austriei, singura rațiune care are respectul nostru și care ne obligă. Legi, măsuri, anexări siluite: astea toate, deși nu le putem respinge cu brațul, noi nu le recunoaștem, și la răsturnarea lor, inaugurată deja de popoarele Austriei, vom fi gata și dintre cei dintâi. Noi avem drepturile ce ne trebuesc eo ipso, prin voința noastră chiar și noi nu trebuie decât să anunțăm puterea ce se întâmplă a fi executivă că le vom esersa. Dacă acea putere se va simți dispusă de a avea o altă voință decât cea a noastră, aibă-o sănătoasă! Nouă neci nu ne poate păsa, pentru că într-un stat constituțional guvernului nu-i e permis de a avea o voință proprie și neci trebuie să fie altăceva decât brațul legilor ce ni le facem noi înșine. Așa trebuia făcut când cu Adunarea de la Miercurea. Acea adunare nu putea fi dizolvată de guvern fără ca organul lui să arate o cauză și o lege care să justifice gravitatea cauzei; dizolvând însă comitetul Adunării fără a-i spune motivele, guvernul a comis o nedreptate, căci constituirile adunărilor și comitetelor nu se fac cu învoirea, ci numai cu știrea guvernelor. Dacă guvernele ar avea să-și dea învoirea lor ori să dizolve după plac, atunci dreptul de întrunire n-ar fi decât o iluziune. Adunarea de la Miercurea și comitetul ei putea să lucreze până azi,

fără de a-i păsa măcar de un guvern ce a dizolvat-o fără a-i spune motive legale.

Nu, până ce legislațiunea nu va fi pusă în mâinile tuturor popoarelor ca atari până, atuncea sancțiunea nu poate opri ca o lege să fie nedreaptă și neprimibilă; cum sigiliul pus pre o sentință nu constituie dreptatea ori irevocabilitatea ei. Tronul trebuie să cedeze națiunilor. Rolul care rămâne pre sama tronului e încă foarte mare. El e stânca neclintită și neinfluențată a dreptății, personificarea fiecăreia din națiunile ce privesc cu mândrie la el. De aceea regele Belgiului e așa de iubit, căci poporul e în el și el e în popor! Trebuie ca domn și popor să se identifice; cel întâi să fie espresiunea celui din urmă, astfel ca voințele lor să nu se contrazică niciodată!

Trecem la punctul al treilea, la acela al susținerii în niște drepturi răpite prin puterea brută. Lasă că într-un stat liberal, care pretinde a nu voi alta decât egala îndreptățire a tuturor, măsuri brute nu-și au defel locul; dar apoi chiar astfel ne-ar plăcea ca să nu prea facă nimeni apel la acea putere telurică și sângeroasă, căci asta ar însemna a uita că însuși în armată proporțiunea germanilor și maghiarilor față cu slavii și românii e cea de "2: 8". Austria încă n-a avut o răscoală militară, dar se prea poate ca timpul să nu fie tocmai departe, căci astăzi, prin voluntari, armata cugetă, pre când ieri încă era numai o masă. Și să nu se uite că inteligența tuturor popoarelor din Austria e eminamente naționalistă.

În fine, mă mir cum venim noi românii de a ne combina soarta noastră câtuși de puțin cu cea a ungurilor. Pentru că suntem alături cu ei ori pentru că binevoiesc ei a o combina?

Să-i lăsăm dar de o parte pre acești oprimători ai autonomiei Transilvaniei, cu scandaloasele lor stări excepționale, cu torturele lor ca în evul-mediu, cu jurămintele sacrilege, oameni ce mistifică unde nu pot contesta și mint unde nu pot

combate. Ei nu sunt competenți ca să ni dea nimica; și, de ne-
ar da, e datoria noastră ca de la ei să nu primim noi nimica.
Să apelăm cu toată vigoarea de care dispunem la instanța
adevărată: „la tron!”

Toate națiunile trebuiesc aduse la valoarea lor proprie, și
când vom avea din ele factori reali, neiluzorii, atuncia se va
putea continua cu înlesnire calculul cel mare și secular ce se
numește: Istoria Austriei!

În reconstrucțiunea Austriei trebuie ca sancțiunea popoarelor
ca atari să premeargă sancțiunei suveranului.

Toate popoarele sunt setoase de viață proprie, și numai din
egala îndreptățire a tuturor se va naște echilibrul. Atunci
numele „Austria” va fi sinonim cu „pacea”.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1870 – 1877

ALBINA, FAMILIA, FEDERATIUNEA, CONVORBIRI LITERARE, CURIERUL
DE IASI

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Pag. 14

Mihai-Eminescu.Ro